

ŽÁKEM V ETIOPSKÉ ŠKOLE

Vlasta Geryková

Aktivita je zaměřena na uvědomění si významu vzdělání v životě člověka. Žáci si uvědomí, jaké je právo na vzdělání, přístup ke vzdělání a rovnost příležitostí v různých částech světa. Rovněž žáci aktivitou hledají společné a rozdílné znaky etiopské a české školy a také mohou zjišťovat příčiny ngramotnosti ve světě. Během aktivity bude použito několik metod práce s informacemi. Žáci si nejprve vyzkouší vyvození faktů z jednoduchých hesel, dovedou najít v textu pasáž, která se danému heslu věnuje- práce s textem. Dále se žáci naučí samostatně zhodnocovat informace z textu pomocí čtení metodou I. N. S. E. R. T. (viz příloha)

Člověk a společnost (Základy společenských věd), Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura)

žáci 2. stupně ZŠ, lze i SŠ

Srovnáním podmínek v etiopské a české škole by měli žáci pochopit vzdělání jako hodnotu a uvědomit si důsledky nedostatečného přístupu ke vzdělání. Kromě toho se naučí nové metodice práce s textem. Poznájí školství jako důležitou oblast v rámci rozvojové spolupráce.

POSTUP

Na začátku hodiny má před započítím aktivity učitel krátký výklad o Etiopii i se zapojením žáků (co už ví o Etiopii, kde by ji našli na mapě, hudba atd.)

Učitel rozvěsí po třídě kartičky s osmi hesly nebo čísly (90, VODA, OMLUVENKA, 20 DNÍ, KLÁDA, DOMÁCÍ ÚKOL, SMĚNA, 3). Poté vyzve žáky, aby kartičky ve třídě hledali a nalezená hesla a čísla na nich si zapsali pod sebe na papír. Dále žáci mají úkol zamyslet se nad tím, co hesla a čísla mohou vyjadřovat a jakou mohou mít souvislost s probíraným tématem tj. etiopskou školou. Následně zkonfrontují své domněnky se spolužáky v malých skupinkách (3-4 žáci).

Poté dostanou žáci text, který si přečtou s využitím metody I. N. S. R. E. T. Metodu vysvětlí před začátkem aktivity pedagog. Zároveň pak žáci v textu najdou i informace o vyvěšených heslech, mohou si tak ověřit správnost svých domněnek. To, co žáci zjistí (jak o heslech, tak i metodou I. N. S. R. E. T. si poté proberou s celou třídou – co jim přišlo nové, čemu nerozuměli apod.

Následně žáci ve dvojicích vystihnou podobnosti a rozdíly české a etiopské školy. Jeden žák z dvojice na papír píše podobnosti, druhý rozdíly. Tyto poté dle sdělení dvojic zapisuje pedagog na tabuli. Po dokončení a zhodnocení přehledu, rozdělí vyučující tabuli na dvě poloviny. Do jedné žáci navrhnou vepsat, co bychom v etiopské škole měli zachovat a co by se mělo v etiopské škole změnit. Návrhy se pak shrnou a zhodnotí společně se třídou.

POUŽITÉ ZDROJE

Svět do všech předmětů: Globální téma pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia. Brno: Společnost pro Fair Trade, 2009. ISBN 978-80-254-5678-1.

Příloha č. 1- Text k aktivitě

ŠKOLY V ETIOPII

V Etiopii žije osmkrát více lidí než v České republice. Z dospělých lidí (15 let a více) umějí číst a psát pouze tři lidé z deseti. Situace se však zlepšuje a nyní asi polovina všech dětí chodí do školy. Nejhorší situace je na venkově, kde je chudoba znatelnější a děti (především dívky) místo chození do školy pomáhají rodičům uživit rodinu, např. chozením pro vodu, domácími pracemi či výpomocí na poli.

A jak vypadá taková etiopská škola? Je možné se zde setkat s různými typy školních budov. Některé školy jsou postaveny z betonových tvárnic, jiné jen ze dřeva a hlíny. Zasklená okna uvidíte jen u některých z nich. Vybavení škol se značně liší – v některých třídách lze vidět tabuli a lavice podobné těm našim, někde si ale vystačí jen s kládkami na sezení.

Kvůli nedostatečným prostorám a malému počtu učitelů je v etiopských školách často zavedeno učení na směny (dvě až tři směny). V jedné škole se tak může vystřídat každý den například až 1500 dětí. V jedné třídě bývá okolo 50 žáků. Existují i třídy s 90 žáky a na venkově dokonce i se 150 dětmi.

V etiopském školství nalezneme více věcí, které u nás nejsou obvyklé. Například ve školách učí mnohem více učitelů než učitelek. S klasickou podobou třídní knihy tak, jak je známá z našich škol, se také nesetkáte, většinou se vede pouze evidence školní docházky dle přidělených čísel. Ve státních školách děti úkoly nedostávají, a to ze dvou důvodů: jednak při tak velkém počtu žáků ve třídách by učitel nemohl každému úkoly zkontrolovat, jednak většina dětí po příchodu ze školy musí ještě pomáhat rodičům, takže na plnění úkolů jim nezbývá čas. Zkoušení probíhá nejčastěji formou písemných testů (jednou za týden či čtrnáct dní).

Pokud žáci přijdou pozdě do školy, nesmějí se zapojit do vyučování, ale musí počkat před bránou školy do další přestávky, než je do školy vůbec pustí. Navíc ještě musí navštívit ředitelnu, kde si s nimi ředitel popovídá.

Absence se řeší také jinak než u nás. Při jednodenní či dvoudenní absenci jsou do školy zavoláni rodiče. Vícedenní nepřítomnost je nutné omlouvat zprávou od lékaře, jakmile však dítě chybí více jak dvacet dní v jednom pololetí, propadá.

Použitý zdroj: Text je převzat a upraven na základě otázek a odpovědí získaných z článku Proč Etiopie? [online]
Dostupné z: <http://skolavafrique.cz/o-projektu/proc-etiopie> (cit. 15. 9. 2009)

Příloha č. 2 – Metody využitě při aktivitě

Metoda I.N.S.E.R.T.

Tato metoda čtení textu procvičuje výběr informací podle důležitosti, jejich třídění a práci s nimi. Každý žák již při prvním čtení textu si podtrhává následující typy informací a k nim na levý okraj textu přepisuje jeden z následujících symbolů. Je dobré upozornit žáky, aby každý symbol použili alespoň jedenkrát. Není třeba symbol psát ke každému řádku, možno psát k odstavcům, delším úsekům atd.

- ✓ Je to pro mě známá informace, ověřil jsem si svou domněnku
 - +
 -
 - ?
- Je to pro mě nová, zajímavá či důležitá informace, nevěděl jsem
- Nesouhlasím s touto informací, protože je v rozporu s tím, co vím, nebo tato informace je v rozporu s jinou informací v textu
- Nerozumím této informaci či bych se o ní rád dozvěděl více

Po skončení práce s textem možno do následující tabulky doplňovat informace z textu – tabulku žáci mohou dostat předem nebo si ji předkreslí. Poté si informace z tabulky žáci sdělují mezi sebou ve skupinkách, popřípadě společně se všemi.¹

✓	+	–	?

¹ Svět do všech předmětů: Globální téma pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia. Brno: Společnost pro Fair Trade, 2009. ISBN 978-80-254-5678-1, s. 6